

додаткових індикаторів пружної реакції та їх зв'язку з параметрами сталого розвитку регіонів.

Література

1. Friedman M. The «Plucking Model» of Business Fluctuations Revisited. / M. Friedman/ - Economic Inquiry, 1993. – April. - P.171-177.
2. De Long B. How does macroeconomic policy affect output? / B. De Long, S. Lawrence.- Brooking Papers on Economic Activity, 1988. - 19(2). – P. 433-494.
3. Бурлуцька С.В. Безпека соціально-економічних систем: онтологічний аспект / С.В. Бурлуцька // Часопис економічних реформ. Северодонецьк: Луганський національний університет ім. В.Даля - 2015. - № 3 (19). - С. 50-55
4. Статистичний щорічник «Україна у цифрах у 2014 році» / Державна служба статистики України; за ред. І.М. Жук. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2015. – 238 с.

**Андрій БУТОВ,
Володимир КОСТЕЦЬКИЙ**

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Останні 20 років засвідчують стрімке поширення децентралізації як політичного та інституційного феномену у більшості країн світу. Десь процес децентралізації поглиблює, раціоналізує та систематизує уже звичні практики, десь впроваджує цілком нові принципи та механізми у організацію публічної влади. Проте незаперечним є факт універсальності цієї тенденції та певної спільності незалежно від країни та політичної системи.

Зважаючи на численні конституційні зміни чи доповнення, котрі були здійснені для запровадження децентралізації в різних країнах, цей процес є вітально важливим, а роль та позиція місцевого самоврядування та значне зростання їх повноважень та ресурсів піднята на якісно інший щабель у демократичних державах, не зважаючи на певні труднощі та перепони на шляху впровадження відповідних змін та реорганізації системи державного управління.

Нові умови, котрі забезпечуються завдяки впровадженню реформ з децентралізації, сприяють творенню нового лідерства, відповідальності та активного залучення громадян на місцевому рівні задля більш ефективного та якісного управління власними громадами та задоволення місцевих потреб.

Місьцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення [2].

Децентралізація – це реорганізація державної влади та передача значних повноважень та ресурсних можливостей від державних органів органам місцевого самоврядування. При чому повноваження мають передаватись на найнижчий – тобто найближчий до людей рівень, за умови, що це не шкодить якості наданих послуг і такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно.

Іншими словами децентралізація передбачає побудову ефективної взаємодії різних рівнів обраної та призначеної влади, в центрі якої стоїть інтерес громадянина. При запровадженні конкретних моделей та механізмів зазвичай керуються принципом субсидіарності, відповідно до якого завдання повинні вирішуватись на найнижчому або віддаленому від центра рівні, де їх вирішення є можливим та ефективним.

Виходячи із досвіду європейських держав одним із основних концептуальних підходів до реформування системи адміністративно-територіального устрою є об'єднання адміністративно-територіальних одиниць, що мають спільний адміністративний центр, тобто створення об'єднаної територіальної громади (ОТГ) [1].

Створення об'єднаної територіальної громади дають такі можливості:

- громади отримують в управління земельні ресурси в межах ОТГ, в тому числі поза межами населених пунктів. Вся земля районного підпорядкування розподіляється між об'єднаними територіальними громадами;
- самостійне визначення можливостей забудови в межах ОТГ, надання дозвільних документів, прийняття в експлуатацію будинків та інших об'єктів. Запровадження прозорих і однакових для усіх процедур;
- об'єднаній територіальній громаді може бути створена муніципальна міліція, що виконуватиме функцію охорони правопорядку та буде утримуватись за кошти територіальної громади;

– громада визначає потреби та можливості розвитку місцевої інфраструктури – надання послуг ЖКГ, утримання вулиць і доріг, освітлення та благоустрій, організація пасажирських перевезень на території громади тощо.

Утворення об'єднаної територіальної громади уможливить збільшення її ресурсної бази завдяки:

– передачі з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг та державного мита;

– закріплення за місцевими бюджетами 100% податку на майно, землю, транспорт. Включення до оподаткування некомерційного майна;

– впровадження збору з роздрібного продажу підкацизних товарів із ставкою 5% від вартості реалізованого товару;

– закріплення за місцевими бюджетами 60% податку на доходи фізичних осіб;

– передачі до бюджету територіальної громади 25% екологічного податку;

– спрямування до бюджету 100% єдиного податку;

– 100% податку на прибуток установ комунальної власності та фінансових установ комунальної власності.

Таким чином, основними фінансовими перевагами формування об'єднаної територіальної громади є:

1) Можливість здійснення місцевих та зовнішніх запозичень. Захищеність статей бюджету з обслуговування боргу. Зменшення бюрократичних процедур та перепон.

2) Громада отримує можливість використання коштів Державного Фонду регіонального розвитку для формування інфраструктури ОТГ згідно з планом соціально-економічного розвитку.

3) Громада самостійно визначає пріоритети, планує власний економічний розвиток та залучення інвестицій, а також формує свій бюджет.

4) Держава гарантує фінансову підтримку слабшим громадам через надання базової субвенції – шляхом вирівнювання за закріпленими загальнодержавними податками (податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб) – залежно від рівня надходжень на одного жителя.

Література

1. Децентралізація влади на основі кращих іноземних та українських ініціатив / Матеріали інформаційного семінару Українського

інституту міжнародної політики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uipr.org.ua

2. Європейська хартія місцевого самоврядування // Офіційний вісник України. – 2015. – №24.

Алла ВАСІНА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ВИКЛИКИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРНОМУ ОНОВЛЕННЮ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

З адміністративно-територіальною реформою пов'язуються значні очікування щодо підвищення ефективності управління соціально-економічними системами локального та регіонального рівнів. Основними завданнями адміністративно-територіальної реформи є: 1) оптимізація величини адміністративно-територіальних одиниць з метою забезпечення їх спроможності вирішувати питання на основі збільшення економічних вигод завдяки ефекту від масштабу; 2) децентралізація управління шляхом передачі повноважень органам місцевого самоврядування. Попри те, що реалізація даних завдань забезпечує інституційні умови формування нової моделі управління в Україні, важливим є усвідомлення того, що проведення адміністративно-територіальної реформи не стає автоматичним чинником досягнення успіхів у вирішенні питань розвитку територіальних громад і регіонів.

Інституційні, економічні, організаційні передумови, на закріпленні яких робиться наголос в процесі адміністративно-територіальної реформи, і, які в більшості зорієнтовані на вироблення механізмів залучення наявного економічного потенціалу розвитку територій, мають бути доповнені дієвими механізмами його відновлення і формування, що, в свою чергу, ставить нові вимоги до модернізації функціонування регіональних економік на основі їх структурного оновлення. Закладені адміністративно-територіальним реформуванням засади життєдіяльності територіальних громад і регіонів можуть бути реалізовані за умови забезпечення самодостатності останніх, шляхом структурування їх економічних систем з врахуванням специфіки викликів середовища регіонального розвитку. При цьому самодостатність адміністративно-територіальних одиниць слід розглядати як спроможність наявного ресурсного потенціалу задовольняти потреби територіальної громади,